

**Câștigător
NATIONAL
BOOK AWARD
2021**

O CARTE DATĂ NAIBII

Jason Mott

Traducere de Alina-Gabriela Rudeanu

Sub cerul senin al Carolinei, la capătul drumului neasfaltat, într-o casă rurală micuță, băiatul de cinci ani cu pielea închisă la culoare stătea ghemuit într-un colț al camerei de zi micuțe, strângându-și genunchii la piept cu brațele micuțe și închise la culoare. Îi venea rău de tot să râdă și se abținea cu greu să nu dea voie hohotului să-i scape din coșul tremurător al pieptului.

Mama lui stătea pe canapea, cu mâinile închise la culoare împreunate în poală, cu fruntea toată numai brazde, așa cum erau câmpurile domnului Johnson la sfârșitul iernii, și cu gura strânsă pungă. Frământa în mâini rochia gri și uzată cu care era îmbrăcată. Rochia aceea avea mai mulți ani decât băiatul. Îmbătrânea odată cu el. Nuanțele albastre ale modelului floral păleau cu fiecare an care trecea. Cusăturile tivului se slăbiseră de tot. Se descususeră, și firele își ițeau capetele tremurătoare în toate direcțiile, apucând-o pe unde vedeau cu ochii. Așa se face că acum, după șapte ani de purtat și răspurtat, rochia părea că nu va mai putea ține mult timp laolaltă țesătura zdrențuită.

– L-ai găsit? l-a întrebat mama băiatului pe soțul ei când acesta a intrat în cameră.

– Nu, a răspuns tatăl băiatului.

Era un bărbat înalt, cu ochi mari și o statură deșirată, uscățivă. Din cauza asta, când era mic, copiii îl strigau „cel mai uscat negrotei în viață“. Porecla se lipise de el, arzându-i spina-re ca un fier roșu de-a lungul anilor, așa că, ajuns la maturitate

și negăsind leac pentru trupul acela aproape mitologic de slab, începuse să poarte doar haine cu mâneci lungi. Aerul intrat pe sub mâneci îl făcea să pară mai masiv decât era în realitate. Sau așa își închipuia el.

Era un bărbat care se ferise toată viața de ochii celorlalți. Cum să nu se bucure acum, că puștiul lui învățase în sfârșit trucul imposibil al invizibilității?

– E în ordine. O să-l găsim curând, știu eu. Sunt sigur că se descurcă, oriunde s-ar fi dus. E în stare să-și poarte singur de grijă. Mereu o să se descurce.

S-a așezat lângă soția lui pe canapeaua maro ponosită și i-a apucat mâinile ca niște porumbei agitați cu degetele lui ca niște trestii fusiforme, apoi le-a dus la buze și le-a sărutat.

– E copil bun, a mai spus el. N-ar pleca așa, pur și simplu. O să-l găsim.

– E cel mai bun copil din lume.

– Poate doar s-a dus în pădure să caute măceșe. Pun pariu că acolo e.

– Crezi?

Tatăl a rămas un pic pe gânduri.

– Nu sunt sigur, dar așa sper, Păpușă.

Mama băiatului a chicotit la auzul poreclei, apoi și-a șters colțul ochiului. Oare plângea?

Valul de râsete care gâdilase atâta vreme gâtulejul băiatului – în timp ce stătea nevăzut și neștiut la doar un braț distanță – s-a retras la vederea lacrimilor mamei. Și-a strâns și mai tare brațele în jurul genunchilor.

Nu era bine ce face. Nu era bine că le provoca atâtea griji. Erau părinți buni și nu le plăcea deloc să își facă griji în privința lui. Regretul i s-a rostogolit în stomac ca o bilă de plumb. Îi zdrăngănea și reverbera prin toate ungherele corpului. Trebuia să înceteze cu toată tărașenia asta cu trucul... dar cum?

Ce putea să facă? Stătea la mai puțin de un metru de părinții lui și totuși se simțea vinovat pentru că-și vedea mama plângând. Vina îi apăsa greu pe mâinile care ar fi trebuit să se întindă

și să o atingă, să o liniștească. Îi apăsa greu pe limba care ar fi trebuit să îi susure numele și să îi alunge spaima.

Mintea lui de copil de cinci ani nu vedea cum ar fi putut să le spună că totul fusese o glumă, să le explice că toată tărășenia era un motiv de distracție. Și nu doar de distracție, ci chiar de sărbătoare! La urma urmelor, reușise! Se făceau de-acum trei ani de când mama și tatăl lui tot încercau să-l învețe cum să devină invizibil, să devină „Cel Nevăzut“. Țsta era numele pe care i-l dăduse tatăl lui. În gura lui, cuvintele aveau o tonalitate stranie. Le rostea fluturându-și ușor mâinile în aer, înainte și înapoi, de parcă ar fi atins coardele unui instrument magic.

– O să devii Cel Nevăzut, îi spunea tatăl lui, adăugând uneori la final un „Ooooooooo“ aproape înfricoșător. O să fii nevăzut și în siguranță tot restul vieții tale... Țți imaginezi cum ar fi?

Tatăl lui zâmbea de fiecare dată când rostea cuvintele „nevăzut și în siguranță“. Era zâmbetul preferat al băiatului, avea senzația că îl vede pe tatăl lui obținând tot ce și-a dorit de la viață.

Nevăzut și în siguranță.

Cuvinte sacre.

– Ce ne facem? l-a întrebat mama pe soțul ei.

– Crezi că ar trebui să ne dăm bătuți? a răspuns tatăl băiatului.

Și-a dus mâna filiformă la frunte și dintr-odată a căpătat un aer foarte dramatic, așa cum se întâmplă uneori în filme. Cu toate astea, băiatului i s-a părut că pe chipul tatălui său prinde a miji o urmă de zâmbet.

– Serios acum, a continuat tatăl, dacă el a plecat, poate ar trebui să ne luăm și noi tălpășița. Am putea să ne strângem toate lucrurile și s-o apucăm, habar n-am, undeva spre vest. Am auzit că sunt pe-acolo o droaie de copii care au nevoie de doi părinți cumsecade ca noi.

Mama băiatului a zâmbit amuzată ca de o glumă. Soțul ei se pricepea la glume. Glumele lui pictau pereții casei în tușe de râsete. Cu toate astea, deși știa foarte bine că fusese o glumă, băiatul a auzit cuvintele, și-a imaginat cum ar fi dacă ar rămâne

singur pe lume și spaima i-a inundat din nou sufletul, la fel cum se umflă valurile la flux.

– Nu, nu, nu, a spus mama lui.

Și, la fel cum a apărut, spaima s-a retras, ca apele mării la reflux.

– Ai dreptate, a spus tatăl lui. N-o să-l lăsăm niciodată singur, nu avem cum. E un copil prea bun. În toată lumea nu mai găsești altul ca el. Și-atunci, ce ne facem?

– Am o idee, a anunțat mama lui și entuziasmul din vocea ei a pătruns și în sufletul băiatului – căci mama lui avea mereu cele mai bune idei. O să gătim toate felurile lui preferate. Toate. O masă mare, cum făceam pe timpuri. Și mirosul mâncărilor o să se împrăstie în toate colțurile lumii și o să-l găsească. Asta o să-l aducă înapoi acasă!

Băiatul a fost cât pe ce să strige de bucurie. O masă uriașă cu toate felurile lui preferate. Toate înșirate, farfurie după farfurie, pe masa din bucătărie. Ideea că mirosul mâncărilor ar putea să pornească în lumea largă ca să-l găsească și să-l aducă acasă... era ceva desprins parcă din cărțile care i se citeau seara, înainte de culcare: toate numai mit, vis și splendoare.

Tatăl băiatului s-a lăsat pe spate și a privit-o pe mamă cu ochii mijiți.

– Felurile lui preferate? a spus el frecându-și bărbia îngustă, de culoare închisă. Și crezi că o să meargă?

– Nu cred, sunt sigură. O să le simtă mirosul. Pui. Macaroane cu brânză. Poate chiar una-două plăcinte cu cartofi dulci. Nu se poate abține niciodată când vine vorba despre plăcinta cu cartofi dulci.

– Plăcintă, zici? a întrebat tatăl lui, lingându-și buzele. S-ar putea să meargă planul ăsta al tău. Are potențial, așa mi se pare. La fel ca tine.

A sărutat-o pe gât și ea a râs cu râsul vesel și relaxat care se auzea uneori noaptea târziu când erau singuri în camera lor, cu ușa încuiată.

– Potolește-te, a chicotit ea.

– Nu știu ce să zic, a mai spus tatăl lui cu un zâmbet ironic în colțul gurii. Eu tot sunt de părere că ar trebui să plecăm în vest ca să căutăm un copil nou. Am înțeles că s-ar găsi unii care nici măcar nu fac nazuri la legume.

Mama lui a izbucnit în râs și băiatul a fost cât pe ce să înceapă și el să râdă.

– Nu, a râs ea înfundat. Ascultă la mine, o să gătim și o să se întoarcă la noi.

După care s-a ridicat, și-a îndreptat poalele rochiei vechi, așa cum făcea mereu, și s-a dus în bucătărie. Tatăl lui a mai zăbovit o clipă, frecându-și din nou bărbia.

– Ei bine, puștiule, a spus el gândind cu voce tare, oriunde ai fi în clipa asta, sper că știi că n-o să plec niciodată în vest ca să-mi găsesc alt fiu. Ești singurul pici pe care mi l-aș putea dori vreodată.

Apoi s-a ridicat și s-a dus în bucătărie ca să îi dea o mână de ajutor soției lui. În scurtă vreme, în casă au început să se vălă-tucească mirosurile și sunetele felurilor preferate ale băiatului. Pui prăjit într-o tigaie neagră cu fundul gros și macaroane care bolboroseau și se coceau în cuptor. Apoi mai erau căpșuni tăvă-lite prin zahăr, struguri Muscat și resturi de pandișpan, de care băiatul și uitase că se mai găsesc prin casă. Deși nu ieșise încă din ascunzătoare, stomacul i-a chiorăit atât de zgomotos, încât s-a temut că-l va da de gol. Însă părinții lui n-au dat semn că ar fi auzit ceva, așa că băiatul a putut să rămână așezat – cu tot cu foamea care îi rodea stomacul –, să închidă ochii și să adulmece aromele ameteitoare.

În clipa aceea, invizibil și învăluit complet în iubirea părin-ților lui, a fost mai fericit decât se simțise vreodată. Și nu după mult timp, în ciuda foamei, a adormit.

S-a trezit abia când l-a luat tatăl lui în brațe.

– Aici erai, a spus tatăl lui.

A mers cu el în brațe până în sufragerie, unde felurile lui preferate tronau pe toată masa.

– Aici erai! a strigat mama lui când și-a văzut fiul.

Apoi l-a îmbrățișat tare de tot, aproape să-l lase fără aer. Țsta era genul de îmbrățișare care îi plăcea cel mai mult. Era ca și cum s-ar fi topit în pământul verii.

– Unde-ai fost? l-a întrebat ea, pupându-l și desprinzându-se din îmbrățișare.

– Am reușit! a exclamat băiatul. Am reușit de-adevăratelea!

– Ce anume? l-a întrebat tatăl lui.

– Am fost invizibil!

Ochii părinților s-au mărit ca niște flori albe de magnolie stelată.

– Nu! a exclamat tatăl lui bucuros, cu același aer dramatic ca al personajelor de la televizor.

– Chiar ai reușit? l-a întrebat mama lui, la fel de extaziată.

– Dap, a ciripit băiatul, aproape râzând. Am fost în sufragerie în tot timpul ăsta. Nevăzut, exact așa cum ați spus. Chiar a funcționat, mama!

Apoi mama lui l-a îmbrățișat și s-au pus cu toții pe dansat și pe râs și pe zâmbit, mai mult ca niciodată. În clipă aceea, gri-jile care le atârnasera mereu deasupra capetelor s-au evaporat ca prin farmec. Părea că toți trei pot începe oricând să leviteze deasupra podelei și să se îndrepte plutind spre cerul senin, care se lățea imens deasupra micuței case de țară numite „acasă”.

A doua zi, încă sub efectul dulciurilor și miracolului, băiatul l-a întrebat pe tatăl lui:

– Ai vorbit serios când ai spus că nu m-ai văzut?

– Nu contează dacă te-am văzut sau nu, i-a răspuns tatăl lui.

Tot ce contează e că te-ai simțit în siguranță.

Vreau să nu uitați un lucru: mai mult decât orice, aceasta este o poveste de iubire. Să nu care cumva să uitați asta vreo clipă.

Bun, acum că ne-am lămurit, haideți să facem cunoștință. E ora trei dimineața. E ora trei dimineața și sunt undeva în Midwest – într-unul dintre statele acelea cu relief neted, unde toată lumea pare nefiresc de amabilă. Sunt într-un hotel. Pe hol. Alerg. Nu, de fapt nu alerg – fug cât mă țin picioarele. Gonesc pe holul unui hotel din Midwest. V-am spus că sunt în pielea goală? Nu? OK, sunt în pielea goală.

Încă un lucru: sunt urmărit. Cam la cinci metri în spatele meu – gonind și el, doar că nu în pielea goală – e un tip foarte mare care vântură un umeraș de lemn foarte mare. Uneori îl ține ca pe un baston de polițist. Alteori îl ține deasupra capului ca pe o toporișcă. Pentru un bărbat de statura lui, aleargă surprinzător de repede.

Bărbatul foarte mare cu umerașul foarte mare e îmbrăcat din cap până în picioare cu haine marca Old Navy: pantaloni bej *army* cu croială dreaptă și material rezistent la pete, vestă cu imprimeu în romburi, ghete cu dungi maro care ar putea fi sau nu din imitație de piele. Se vede de la o poștă că e genul familist. Are doi sau trei copii. Un câine pe care îl cheamă Max. O pisică pe care o cheamă Princess. Un acvariu în care sunt doisprezece peștișori aurii și pe toți îi cheamă Lucky. Conduce o Toyota Camry și locuiește pe o stradă cu acces doar pentru

riverani, într-o casă cu gard viu de jur împrejur și piscină în curtea din spate. Are un plan de pensii 401K foarte avantajos. Are toate atributele unui adult responsabil.

Pare să fie de-o seamă cu mine – lăsând în urmă confortul decadent al vârstei de treizeci de ani și bătând ezitant la poarta grizonantă a vârstei de patruzeci de ani. Și, preț de o clipă, în timp ce gonim amândoi pe holul luxos – cu picioarele zdupăind pe mochetă, cu plămânii arzându-ne, cu brațele împungând aerul ca un puț de petrol –, îmi dă prin minte să mă opresc și să îl întreb cum a reușit. Cum a făcut să ajungă aici, să aibă parte de viața aia perfectă. Cum a reușit să facă toate lucrurile pe care eu nu am fost în stare să le fac. Vreau să îi aflu secretul.

Dar când arunc o privire în spate, îl văd cum agită umerașul deasupra capului ca pe o toporișcă, strigând:

– Nevastă-mea! Aia e nevastă-mea! Avem copii împreună!

E clar. Astăzi nu e ziua în care voi afla secretul oamenilor ca el. Tot ce pot să fac acum e să rămân la o distanță sigură de umeraș. Așa că bag capul între umeri și încerc să-mi amintesc ce-mi spunea mereu antrenorul meu de atletism din liceu: „Genunchii sus. Capul sus. Bagă viteză.”

Astea sunt momentele în care-mi amintesc de ce nu mă combin cu femeii măritate. Pentru că, invariabil, ajung să am de-a face cu bărbați însurați. În orice caz, bărbatul furios din spatele meu ține pasul al naibii de bine, dar eu am o cadență mai bună. Viteza e doar o chestiune de cadență. Ăsta e un alt lucru pe care mi-l spunea fostul meu antrenor de atletism. „Picioru’ sus, picioru’ jos! Dă-i bice!” Și exact asta fac. Îi dau bice. Îmi place să cred că mă ajută și faptul că sunt în pielea goală. Zero haine înseamnă mai puțină greutate de cărat. Chestia asta te face mereu mai rapid.

Și, așa cum era de așteptat, încet-încet, măresc distanța dintre mine și bărbat (și umerașul lui). Însă problema e că, la fel ca în viață și în povești, toate holurile ajung în cele din urmă la un soi de final. Uneori e vorba despre un lift, alteori despre o ușă

pentru ieșire în caz de incendiu. În cazul ăsta, e un lift. Îi zăresc ușile lucioase și rabatabile după un cot al holului.

Ăla e locul în care o să mă prindă. La ușile liftului. O știu și eu, o știe și el. O știe și umerașul uriaș de lemn din mâna lui dreaptă.

Nu prea sunt genul care să se roage, dar nu e loc de necredință când ești în bătaia glonțului sau urmărit de furia unui bărbat încornorat. Așa că spun repede o rugăciune și încerc să țin genunchii sus. Reușesc să mai măresc distanța dintre noi.

– Fata noastră a fost cât pe ce să apară într-o reclamă la Target!¹ strigă bărbatul furios din spatele meu. Suntem o familie! Nu te-apuci să i-o tragi cuiva care are o familie!

În oricare altă situație, aș fi bătut palma cu tipul ăsta. Asta da realizare! Pe bune, vorbim despre Target aici! Să fii cât pe ce să... frate, chiar nu-i de colo!

Chiar când aproape ajung la capătul drumului, în dreptul lifturilor, acolo unde nu o să am încotro și o să trebuiască să mă opresc, iar omul ăsta mare și furios – și umerașul lui – o să-mi vină în sfârșit de hac, chiar atunci se aude un „dang“ și ușile argintii se deschid alunecând ușor, la fel de delicat ca porțile raiului.

Salvatoarea mea își face apariția din lift. Are optzeci de ani după cum se mișcă. Scundă. Slabă. Păr albastru și rar ca o cunună din puf de păpădie. Un strat gros de machiaj. Spatele atins de artrită îi e aplecat sub povara a două pungi mici de cumpărături și a înseși existenței octogenare. Nu cred că are rost să ne batem capul să aflăm ce caută la cumpărături la ora trei dimineața.

– Nu vă supărați! îi strig.

Ridică privirea. Mă vede – genunchii sus, capul sus, viteza cu care mă deplasez, lipsa oricăror haine. Îl vede pe bărbatul

1. Retailer american, înființat în 1962, cu magazine în toate cele cincizeci de state ale Americii.

din spatele meu cu umerașul-toporișcă. Ridică din umeri, se răsuțește pe călcâie, se întoarce și intră la loc în lift.

– Nu vă supărați, puteți să țineți liftul? strig eu din nou.

Bărbatul furios din spatele meu strigă ceva legat de cât de mult îl costă aparatele dentare ale celor două fete.

Ușile liftului încep să se închidă și mă avânt în față cu o viteză de care nici măcar nu știam că sunt capabil. Nu se mai înțelege nimic din mine, sunt un amestec neclar de genunchi, coate și trup gol. Până și organele mele genitale s-au retras într-un pliu aerodinamic.

Când ajung în dreptul liftului, sunt suficient de aproape cât să fac un salt spre ușile care încep să se închidă. Totul se întâmplă cu încetinitorul. Am senzația că plutesc o oră întreagă prin aer. Când planez pe lângă Păr Albastru – chiar înainte să mă proptesc cu fața în peretele liftului –, îmi dau seama după zâmbetul ei superior că nu e prima aventură de noapte târzie din viața ei. A mai avut parte de așa ceva. Distracții riscante în orele târzii ale vieții.

Dau cu fața de peretele liftului și corpul îi urmează o fracțiune de secundă mai târziu. Rămân lipit acolo din inerție, ca un gândac pe parbriz, apoi însă intervine gravitația și mă prăbușesc pe podea cu o bufnitură.

– Etajul treizeci și doi, vă rog, spun imediat ce corpul meu gol ajunge pe podeaua liftului.

Păr Albastru se conformează și apasă butonul.

Ne uităm amândoi cum se închid ușile cu un scrâșnet exact sub nasul soțului cu ochii injectați de dorința de a ucide – care probabil că nu e un tip așa de rău odată ce ajungi să-l cunoști –, căruia nu îi mai rămâne altceva de făcut decât să se uite cum plec. Mai apucă doar să strige ceva indescifrabil. Ceva legat de responsabilitate. Ceva legat de familie, căsnicie și iubire.

După care dispare și rămân singur cu Păr Albastru. Ne uităm amândoi cum se schimbă pe rând numerele etajelor. Mă gândesc că nu se simte în largul ei când nu spune nimeni

nimic. Mai toți oamenii au problema asta. Am învățat asta la fostul meu job. A fost o vreme când jobul meu era să răspund la telefon. Asta făceam cât era ziua de lungă, stăteam de vorbă cu oamenii. Nu sunt deloc un tip sociabil, așa că am urât slujba aia.

Însă ironia face că, lucrând acolo, am învățat foarte bine cum să vorbesc cu oamenii. Dacă e să știu un lucru, acela e cum să fac oamenii să se simtă în largul lor.

- Ce mai noapte!

- Și-asta nu-i nimic, îmi întoarce ea vorba imediat. Am văzut eu altele mai rele.

- Sunt convins. Se vede că sunteți trecută prin multe.

- Viața e un haos, spune femeia, vorbind brusc ca un oracol.

E ca un câțâr scăpat din frâu și pornit să distrugă totul.

- Așa câțâr mai zic și eu.

- Chiar așa e.

Fac semn cu capul spre pungile cu cumpărături.

- Ați dat iama-n rafturi?

- Strictul necesar. Doar strictul necesar.

Face semn cu capul spre organele mele genitale golașe.

- Te epilezezi cu ceară?

- Nu. Mă rad.

- Arată ca după epilat.

- Aparat cu cinci lame. Cap pivotant. O minune a epocii moderne.

Femeia încuviințează din cap. Apoi își drege glasul, își lasă colțurile gurii bătrâne și subțiri în jos și spune:

- Ai auzit de băiatul ăla?

- Care băiat?

- Ăla de la televizor.

Își scutură capul și părul albastru i se unduiește ușor precum părul unei nimfe a apelor care a văzut ceva valuri la viața ei împungând țărnul și retrăgându-se.

- Groaznic. Pur și simplu groaznic.

- Așa e.

Adevărul e că nu am auzit de băiatul de la televizor care o făcuse brusc să se întristeze, dar nu e nevoie să știu despre ce vorbește ca să mimez atât cât trebuie tristețea și îngrijorarea. Îmi las și eu colțurile gurii să cadă ca ale lui Păr Albastru. Nu vreau să exagerez cu fața tristă, ca să nu pară că sunt prea afectat de lucrul ăsta groaznic – oricare ar fi el. Dar nu vreau nici să fac o față insuficient de tristă, ca nu cumva să mă creadă insensibil. E o artă să știi cât de trist ar trebui să fii în astfel de momente.

– Mare păcat, continui eu și dau din cap compătimator. E incredibil că se poate întâmpla așa ceva în ziua de azi.

– Tare trist, spune femeia sugându-și dinții demonstrativ. Tare trist. Pur și simplu trist.

O vreme nu mai spun nimic. Las lucrurile să se așeze. Un moment de liniște pentru nu știu ce poveste tristă a unui băiat pentru care ne simțim amândoi îndurerați în clipa asta. Vreau ca această străină minunată să știe că mi-a păsat de acel băiat, fiindcă asta fac oamenii buni. Și, mai mult decât orice altceva pe lumea asta, vreau ca ceilalți să mă considere un om bun.

Liniștea e întreruptă de clinchetul liftului. Ușile se deschid la etajul meu.

– Păi, bine, spun eu ieșind pe holul gol și tăcut, fără niciun soț furios sau umerase de lemn, la revedere atunci. Mulțumesc din nou pentru ajutor. Și Doamne ajută, să fie bine sărmanul băiat.

O mai salut o dată din cap. Am sentimentul că ar trebui să spun ceva profund legat de întâlniri întâmplătoare, atracția străinilor, întâmplări norocoase... genul ăla de lucruri. Dar nu-mi vine nimic în minte, așa că îi întorc spatele și îmi mișc fundul gol spre camera mea.

Apuc să fac vreo câțiva pași, când o aud strigându-mă:

– Auzi?

– Da?

– Îmi pari cunoscut. Te-am mai văzut pe undeva? Ești faimos?

– Nu suntem toți faimoși?

Dă din cap și se retrage în lift. Ușile se închid și n-o s-o mai văd niciodată. Nu pentru că nu vreau. Ci pentru că așa e viața. Nu noi hotărâm.

Străbat restul drumului până la camera mea cu sentimentul că viața e bună. Nu m-am plictisit deloc seara trecută. Am cunoscut o femeie minunată. L-am cunoscut și pe soțul ei – care sunt sigur că e la fel de minunat după ce îl cunoști mai bine. Ba chiar am cunoscut și o bătrânică minunată, pricepută la arta conversației. Simt răcoarea aerului direct pe piele. Ce ți-ai putea dori mai mult de la viață?

Abia când ajung în dreptul ușii îmi dau seama că mi-am uitat cheia în pantalonii care au rămas în camera soției bărbatului furios.

E puțină lume în recepție la ora asta târzie. E unul dintre acele hoteluri mari cu podele îndelung lustruite și tavanul cocoțat atât de sus, încât, dacă ascuți cu atenție, îți auzi respirația. E de-a dreptul sinistru, mai ales când e aglomerat. Toate zgomotele de fundal îți dau senzația că ești într-o gară. Voci amestecate în murmurul acela asonant bine-cunoscut, a cărui sonoritate îți dă impresia că ești împresurat de toate conversațiile pe care le-ai purtat vreodată și, fără să vrei, aproape că te aștepți să vezi apărând un tren hurducând chiar acolo, în spatele recepției, ducând în vagoane toți oamenii pe care i-ai cunoscut vreodată. E ciudat cum apare sentimentul ăsta în viața mea șase zile din șapte.

– Cu ce vă pot ajuta? mă întreabă recepționera pe un ton calm, încât ai zice că e absolut firesc să aibă de-a face cu oaspeți în pielea goală.

– Am rămas încuiat pe din afară.

– Ah, îmi pare rău, îmi spune ea veselă, cu vocea toată numai triluri. Rezolvăm problema imediat. Ce cameră?

– Numărul 3218.

Tastează cifrele pe tastatură.

– Se întâmplă des să vină oameni în pielea goală în recepție la ora asta?

– Depinde ce înțelegeți prin „des“, răspunde ea cu un zâmbet larg, puțin ghiduș, la fel de plăcut ca lumina soarelui în august, după care mai tastează puțin și spune: În regulă, mai trebuie doar să-mi arătați un act de identitate.

Întind mâna pe lângă ea ca să ajung la raftul cu reviste. Iau un exemplar din *Entertainment Weekly*. Mutra mea superbă se lăfăie pe toată coperta, mai mare decât însăși viața, eclipsând până și știrea despre cel mai recent film marca Nic Cage. Deasupra, scris cu font Helvetica demi-bold, tronează amenințător titlul: CEL MAI BUN TÂNĂR SCRIITOR AL AMERICII. Ridic revista în dreptul feței și o întreb:

– Țsta merge?

Se pare că fața mea și un exemplar din *Entertainment Weekly* nu sunt considerate „o formă de identificare acceptabilă“, așa că iată-mă în lift cu recepționera. Eu tot în pielea goală. Ea la fel de senină. Politica hotelului o obligă să-mi ceară permisul de conducere, care, din fericire, nu era în pantaloni – aflați în continuare în camera unei anumite femei măritate și a soțului ei purtător-de-umerăș. Așa că urcă cu mine ca să îmi descuie camera și să-i pot arăta că sunt cine susținem eu și *Entertainment Weekly* că sunt.

Miroase a vanilie.

– Miroși a mere, petrecărețule, spune ea, poate citindu-mi gândurile, poate nu, și îmi zâmbește mânzește.

Are grijă să-și țină privirea mai sus de mijloc. E genul de zâmbet pe care nu știu mereu de unde să-l iau. Genul de zâmbet care îmi dă de înțeles că poate mă place. Și n-o să vă vină să credeți, dar nu știu niciodată cum ar trebui să reacționez când primesc genul ăsta de atenție din partea unei femei. Așa că nu am nicio reacție. În schimb, mă gândesc doar că afirmația ei pare venită de nicăieri.

– Știi că afirmația mea pare venită de nicăieri, continuă ea, făcând să pară totul și mai ciudat. Dar cred că e genul de lucru care apare de nicăieri. Înțelegeți?

– Înțeleg foarte bine.

Îmi vine să-i spun că „genul de lucru care apare de nicăieri“ o să se potrivească perfect ca mesaj pe mormântul meu într-o bună zi, dar mi se pare că aș fi prea morbid și nu cred că ar fi nimerit în situația de față. Așa că, în loc să fac o remarcă despre piatra mea de mormânt, îi spun ceva de genul:

– E fantastic ce lucruri ne sar uneori în ochi. Îți vine să te întrebi dacă au fost dintotdeauna acolo.

– Știu ce spui, răspunde ea. În plus, am citit că, dacă cunoști pe cineva și miroase a mere, ce miroși tu de fapt sunt feromoni. Știi ce sunt feromonii, nu, petrecărețule?

– Feromoni zici?

Îmi iau un răgaz de-o secundă doar ca să mă gândesc la cuvântul „feromoni“. Bun cuvânt. Arată îngrijit pe pagină și se simte bine pe limbă.

– De ce-mi tot spui „petrecărețule“? o întreb.

– Te deranjează? Nu ești genul de tip pus pe distracție?

Undeva pe la etajul șaisprezece încep să mă prind că poate flirtează cu mine, dar mi se părea că e frumoasă chiar dinainte de etajul șaisprezece, în stilul acela managerial, așa că mă gândesc că e cazul să-i arăt că, la naiba, și mie mi se pare că e o tipă super. Așa că i-o trântesc direct, cu cel mai bun accent scoțian à la Bogart:

– Mișto picioare.

– Îmi fac treaba cu ele, răspunde ea fără să clipească.

O spune cu tonul uneia care a citit același scenariu pe care l-am citit și eu. E o caricatură, la fel cum sunt și eu, lucru care pentru mine, în momentul ăsta al vieții mele, e cât se poate de grozav.

– Știam eu că raiul se sprijină și el pe ceva.

– Asta e dintr-o carte sau ceva?

– Sau ceva.

E unul dintre acele momente când nu-mi dau seama cât anume din ceea ce mi se întâmplă – sau tot ceea ce mi se întâmplă, dacă e pe-așa – e real și cât e imaginar. Am o afecțiune. Am mai multe afecțiuni, dacă mă gândesc mai bine. Dar cea mai

interesantă e chestia asta, când mintea mea se detașează de ea însăși. E ca și cum aș visa cu ochii deschiși, doar că nu pot să-i pun capăt când vreau eu. Senzația zăbovește. Unii o numesc tulburare, dar eu sunt genul de tip care vede jumătatea plină a paharului, așa că nu mă las înbrobodit de termenul ăla ieftin.

Practic, sunt un visător. Singura chestie e că momentele în care visez cu ochii deschiși durează mai mult și sunt mai intense decât ar fi normal. Cel puțin așa mi-au declarat toți doctorii care m-au consultat. Drept urmare, în lumea mea, realitatea e o chestie foarte fluidă. Probabil ăsta e și motivul pentru care m-am apucat de scris.

Un alt lucru pe care ar trebui să-l știți despre mine, pe lângă tendința de a avea o imaginație ultraactivă, e că sunt topit după filmele alb-negru. Știți genul. Cele cu bărbați care se pricep să mânuiască cuvintele și femei care se pricep și mai bine să mânuiască cuvintele.

În clipa asta, eu și imaginația mea am putea lejer schimba luminile din lift și totul s-ar transforma într-o scenă din *Double Indemnity*. Aceleași umbre și același dialog mitraliat. N-ai să mai auzi pe nimeni în ziua de azi vorbind așa cum vorbeau personajele din filmul ăla. Poate nici n-a vorbit nimeni vreodată așa. Și-atunci, poate că nu așa a decurs schimbul de replici dintre mine și ea. Sau poate că da. Rareori îmi bat capul cu faptele concrete, nu mă interesează decât realitatea pe care alegem să o vedem eu și imaginația mea.

– Ai mare încredere în tine, spune recepționera care miroase a vanilie.

– Așa cum pot avea încredere în mine cei care simt nevoia să se confeseze. E ceva ce vrei să-mi spui?

– Mereu treci direct la ce te interesează?

– Și încă n-ai văzut nimic.

Apoi zâmbește.

Ne precipităm pe ușa dormitorului. E greu să-ți dai seama unde se termină corpul meu și unde începe al ei. Totul e un

amestec de piele, terminații nervoase și căldură. Și mai sunt și fluturii aceia micuți care își fac apariția adânc în stomac atunci când știi – când știi PE BUNE – că ai întâlnit pe cineva special. Cineva de cursă lungă. Același chip pe care să-l vezi din nou și din nou în toți anii care urmează și care să-ți facă fiecare zi a vieții mai frumoasă.

Ar putea să fie *aleasa*. Ar putea să fie iubire. Într-atât de intens mi se pare totul. Iubirea se simte uneori așa, nu? Mai mult ca o lovitură de fulger decât ca un val în creștere. Cunoști o persoană și tot corpul ți-e cuprins de căldură, iar când o iei de mână, îi simți fiecare bucățică de corp, ca atunci când îți înmoui degetul într-un râu și simți tot oceanul. Așa simt acum cu această femeie. Sau cel puțin așa îmi spune imaginația.

Când se face dimineață și mă trezesc, tot nu știu în ce oraș din Midwest sunt, iar recepționera a plecat deja și mi-a lăsat un bilețel pe care scrie: „M-am distrat, petrecărețule!“ Și în lumina noii zile, nu mi se mai pare deloc că noaptea trecută a fost despre iubire adevărată, ci un mod al naibii de distractiv de a interacționa cu un alt suflet. Gândiți-vă puțin: a fost nevoie de patru miliarde de ani ca întâlnirea noastră din lift să fie posibilă. Dacă nici asta nu e ceva special, atunci nu știu ce e.

Așa că acum am un sentiment bun legat de soartă și *kismet* și ce băiat petrecăreț sunt eu, și mai simt și că mi-e foarte foame. Vreau clătite, și suc de portocale, și poate un strop de votcă – doar cât să condimenteze puțin sucul de portocale mai devreme menționat.

Mă îmbrac și ies pe ușă.

Jos, micul-dejun e în toi. Hotelul e oarecum șic, dar când vine vorba despre hrănit oamenii, nu e cu nimic mai bun decât Holiday Inn – care, apropo, e un hotel foarte bun. Tot ce spun e că pentru trei sute de dolari pe noapte (chiar dacă suportați de editură), m-aș fi așteptat la ceva mai bun. Dar cum nu sunt genul năzuos, intru în rând cu restul oaspeților așezați la coadă

la bufet, îmi umplu farfuria și mă așez în cel mai îndepărtat colț. Mă uit pe geam la oraș – oricare ar fi el – și mă întreb ce-mi rezervă ziua de azi.

Și atunci îmi dau seama că sunt urmărit. E genul acela de senzație instinctivă. Ceva care declanșează în modul cel mai vag posibil alarma și îngrijorarea. Ca și cum ai sta la umbra unui stejar și ai avea sentimentul că o să-ți cadă în cap.

– Hei, spune o voce.

Mă întorc și văd un puști lângă masa mea. Estimez că are în jur de zece ani. Un pic deșirat, sfios și cu aer de tocilar. Genul de puști care a stat prea mult cu nasul în cărți și nu prea a dat piept cu viața adevărată. Uneori te uiți la un copil și știi pur și simplu. Îi citești tot viitorul în ochi. Așa și cu puștiul ăsta: e tot viitorul lui văzut dintr-o privire.

Dar toate amănuntele astea sunt ne semnificative în comparație cu pielea lui. E neagră. Doar că nu doar neagră, imposibil de neagră. Pielea cea mai închisă la culoare pe care am văzut-o vreodată. E ca cerul de deasupra oceanului acoperit de nori în puterea nopții. E ca și cum ai băjbâi în peșteri vechi de când lumea și pământul, unde nu a pătruns niciodată lumina soarelui. Genul de negru care mă face să cred că s-a dat cu ceva fard pe față. Genul de negru care mă face să mă întreb dacă ce văd e real sau sunt primele simptome ale unei crize oculare sau neurologice.

Îmi spune ceva, dar sunt atât de surprins de culoarea pielii lui, încât nu aud nimic din ce-mi spune.

– Ce-ai spus? îl întreb.

– Pot să stau aici?

Arată spre scaunul de la masa mea și imediat apoi se așază, până să apuc eu să-i spun că da.

Are o farfurie plină de clătite și sos, care seamănă așa de mult cu farfuria mea, încât nu pot decât să-l admir. În timp ce începe să mănânce, mă uit în jur, încercând să-mi dau seama care dintre ceilalți oaspeți respectabili care iau micul-dejun ar putea fi părinții lui. Ultimul lucru pe care mi-l doresc e să mă

trezesc cu o mamă îngrozită care să țipe la mine că de ce stau la masă cu copilul ei. E genul de publicitate care poate ruina un turneu de promovare a unei cărți.

După ce constat că nu e nimeni pe-acolo care să fi procreat această splendoare închisă la culoare, mă mulțumesc cu gândul că mi-am făcut un prieten nou și îi adresez același tip de remarcă sarcastică pe care i-aș adresa-o oricui altcuiva pe lumea asta.

– Arăți de parcă ai avut parte de ceva aventuri la viața ta, Puștiule.

– Mda, să zicem.

Își ține ochii în farfurie în timp ce vorbește, lucru care-mi convine de minune, fiindcă pot să mă uit liniștit la adânciturile negre din pielea lui fără să îl fac să se simtă aiurea. Culoarea pielii lui e de un negru de-a dreptul hipnotizant. Genul de lucru pe care trebuie să-l vezi ca să-l crezi. Mă holbez la pielea lui și am senzația că mă prăbușesc. De parcă ar vrea să mă absoarbă. De parcă nici n-am fost vreodată separat de el, iar pielea lui – toată numai umbre și întunecimi – încearcă acum să mă aducă înapoi unde mi-e locul, ca să poată să aibă grijă de mine.

– E în ordine, spune Puștiul.

– Ce e în ordine?

– Că te holbezi. E în ordine. Toată lumea se holbează.

Își îndeasă încă o bucată de clătită în gură și îmi imaginez că are gust de jenă.

– Aiurea. N-ar trebui să mă holbez la nimeni. Nu când noaptea trecută am stat chiar aici în recepție în pielea goală, în văzul tuturor. Gol ca un nap, cum ar spune scumpul meu tată, ușoară fie-i țărâna. Dacă merită cineva să se holbeze lumea la el, acela sunt eu, Puștiule.

Puștiul dă din cap, dar nu-și ia ochii din farfurie. Îmi dau seama că s-a rușinat și simt o înțepătură de vină.

– Și ia spune, cu ce ocazie luăm micul-dejun împreună?

În timp ce vorbesc, ridic privirea spre televizorul aflat pe peretele din cealaltă parte a încăperii și apuc să mai văd finalul

unui reportaj despre un băiat mort. Împușcat se pare, dar nu aflu cine e ucigașul, pentru că cineva schimbă postul pe ESPN¹ și pe ecran apare brusc imaginea unor bărbați care se dau cap în cap și strigă ceva despre *first downs*².

– M-am săturat de povestea asta de rahat, spune domnul responsabil de schimbarea canalului.

După reacția celorlalți oameni din restaurant, toată lumea s-a săturat de povestea aia de rahat. Așa că mă întorc din nou spre Puști, care tot nu mi-a răspuns la întrebare.

– Deci? îl întreb eu.

– Nimic special, doar m-am gândit că era cazul să ne cunoaștem în sfârșit, răspunde Puștiul.

– Asta sună amenințător, spun eu zâmbind.

– Păi nu e, mă liniștește Puștiul și afișează un zâmbet cu dinți orbitor de albi.

În contrast cu pielea neagră, zâmbetul lui poate la fel de bine să fie cel mai frumos pe care l-am văzut vreodată.

– Nimic de genul ăsta, continuă el.

Parcă simt că târăgănează un pic cuvintele. Ceva din accentul negrilor din sud. Sunt sigur că au fost destule dați în care a avut ocazia să spună „y’alls”³ și „my neck of the woods”⁴ în puținii ani care s-au scurs de când s-a născut. Vocea lui amintește de un Cadillac vechi și de alune fierte, de ceai îndulcit și acasă. E la fel de frumoasă ca pielea și ca zâmbetul lui.

– Voiam de mult să stau de vorbă cu tine, spune Puștiul.

Îi răspund cu cel mai bun zâmbet al meu „mereu bucuroși să cunosc un fan”:

– Vrei să-ți dau un autograf pe carte?

Puștiul zâmbește strâmb.

1. Post de televiziune american, dedicat exclusiv sporturilor.

2. Termen din fotbalul american, schemă de joc în care jucătorii pornesc ofensiva pentru 10 yarzi, pentru a intra în posesia mingii.

3. Forma prescurtată de la *you all*, care înseamnă „voi toți”.

4. Expresie care se traduce prin „locul meu de baștină”.

– Mnu. Nu sunt fan. Doar voiam să te cunosc.

– În regulă, îi spun.

Nu e prima dată când am de-a face cu astfel de fani de când a început turneul de promovare. Am învățat să le fac jocul.

– În cazul ăsta, mă bucur și eu să te cunosc.

Oricât de interesant ar arăta puștiul, e ceva la el care mă și neliniștește. În timp ce îl urmăresc cum mănâncă, simt o nevoie imperioasă să plec de lângă el. Vreau să mă duc înapoi în camera mea. Vreau să mă duc înapoi în camera mea, să mă ghemuiesc în pat, să dorm și el să nu-mi apară în vise.

Îmi dau seama că nu mai suport să stau la masă cu puștiul ăsta. Minteă mea nu mai suportă. Mă holbez întruna la pielea lui și îmi repet întruna să nu mă mai holbez. Pe cât de mult vreau să mă holbez la el, pe atât de mult vreau să nu mă mai uit niciodată la el. Are ceva care mă face instantaneu să-l iubesc și să-l urăsc. Îmi vine să-l îmbrățișez și să-l împing cât colo în același timp. Și știu că totul pornește de la culoarea imposibilă a pielii lui.

Mă întreb cum e să ai culoarea asta când ești mic. Să mergi la școală arătând așa? Mai mult ca sigur fusese un coșmar. Un nenorocit de coșmar.

– Păi atunci, îi spun eu, îmi pare bine că te-am cunoscut și sper că și tu te bucuri că m-ai cunoscut. Mi-ar plăcea să spun ceva despre soartă și puterea întâlnirilor întâmplătoare, atracția străinilor, întâmplări norocoase... genul ăla de lucruri.

– E în ordine. Nu tre' să mai stai. Doar am vrut să mă vezi. Atâta tot.

– OK, consideră că te-am văzut, îi spun eu, apoi îl țintesc cu degetele în formă de pistol și spun: Poc-poc!

Îi mai zâmbesc o dată, în cinstea exprimării sale gentile, și totuși elocvente: „Doar am vrut să mă vezi.“ E o declarație foarte frumoasă. Serios acum, nu asta ne dorim cu toții, să fim văzuți?

Înainte să plec, mă las în jos spre el și îi spun pe cel mai sincer ton posibil:

– Te văd.

Apoi mă îndrept spre camera mea.

Mă întind pe pat și încerc să mă odihnesc puțin înainte să mă pornesc spre următoarea destinație din turneu. Ultimul lucru pe care îl văd este întunecimea Puștiului. Îi văd pielea. E mai neagră decât întunericul somnului. Apoi zâmbește strâmb și dinții orbitor de albi îi strălucesc precum zăpada proaspăt întinsă pe florile de corn. Apoi imaginea Puștiului se estompează. Zâmbetul lui mai plutește o vreme în aer, dar dispare și el curând.

Chiar înainte să mă las purtat pe aripile somnului, îmi vine în minte un sincer „sărmanul puști“ pentru băiatul negru ca smoala pe care l-am cunoscut azi. Să-ți duci viața arătând așa într-o lume care funcționează așa cum știm că funcționează? Nu aș obliga pe nimeni să poarte o astfel de cruce.

“

*Jucăuș, curios, crud și necesar, acest roman, cu tonul
și stilul în care a fost scris, m-a dat peste cap
și m-a întors pe dos, m-a uluit, m-a luat
pe nepregătite și m-a mișcat.*

CHARLES YU

Satirică și ingenios construită, *O carte dată naibii* leagă firele unei narațiuni complexe despre identitate, dragoste și violență. În povestea scriitorului nenumit care pleacă în turneul de promovare a cărții sale de debut și cea a Puștiului care îl urmărește din știri până în vise, realitatea și ficțiunea se întrepătrund într-un mozaic despre moștenirea colonialismului în prezent.

Jason Mott cucerește printr-un stil amețitor, ludic, pe care îl folosește ca să echilibreze un nucleu tematic dur. El explorează continuu ce înseamnă să scrii, alternând voci eclatante care se întâlnesc pe teritoriul unui prezent nesigur. Rezultatul este un roman ca o parabolă de Octavia Butler, tăios și eliberator cum numai căutarea adevărului poate fi.

byblos

curteaveche.ro

ISBN 978-606-44-1725-1

9 786064 417251